

Сиге Еклунд - „В лабиринта“

ОСА

Ноември 2010 – януари 2011 година

Тя не помни съня, но нещо я подтиква да стане от дивана, където явно е заспала. Минава покрай вратата на спалнята и чува равномерно дишане на Мартин отвътре. Слиза по стълбата внимателно, за да не го събуди, и навлича палтото върху голото си тяло.

Ноемврийската нощ е сурова. Тя сякаш потапя голите си бедра в студена вода, когато прекосява двора и излиза на пътя. Качва се в гората както обикновено и застава на място, скрито сред дърветата. Поема дълбоко дъх. Снежните пращинки, които трептят между нея и къщата, изглеждат застинали във въздуха.

От мястото си тя вижда и къщата, и ресторанта. Чувства, че както никога досега е на път да изпадне в онова състояние, и по тялото ѝ пробягва тръпка, напомняща за страха от тъмното в детството.

Идвала е на това място десетки пъти и се е опитвала да си представи какво изпитва и мисли той, но сега най-после успява. И когато я обзема усещането, че тя е той, я връхлита неприятното чувство. Принудена е да се върне почти тичешком под уличната лампа. Известно време стои наскреж от светлина и събира сили. После се връща на мястото горе в гората. Сега се чувства по-добре, може да се съсредоточи и отново да се доближи до онова състояние. Мисли как часът е почти 9 и половина вечерта на 3 май 2010-а и че тя е той. Всъщност нищо не подсказва, че той е стоял точно там, освен това, че мястото би било подходящ избор за някой, който иска да има изглед към къщата, ресторанта и моравата между тях.

Тя затваря очи и усеща как ловният му инстинкт изпълва гърдите ѝ, пляквата е в къщата, скоро ще бъде негова, почти е дошъл моментът за действие. Бавно поема надолу по склона, предпазливо, за да не я забележат, нито за миг не отклонява мисълта си от всички емоции, които той може би е изпитвал точно в този момент. После обаче нещо се случва, връзката се прекъсва, той вече не е в нея. Както обикновено това става на същото място – когато стига до пътя, онзи сякаш ѝ се изплъзва.

Тя е свикнала и не размишлява дълго върху това. Решава да продължи с тази работа, няма избор, трябва да бъде активна, затова върви по пътя нагоре към Бромаплан, завива в гората, прехвърля различни теории, с които се е занимавала през пос ледните няколко дни. Разглобява ги и ги сглобява наново, опитва се да разбере дали са достоверни, или не. Така дълбоко е потънала в мислите си, че не забелязва как е стигнала чак до хълма над Стура Мосен, където застланият с камъчета лабиринт блести в бяло на лунната светлина.

Там тя спира и поглежда стотиците къщи под краката си и ясното звездно небе над тях. Усеща силния мирис на гора, смесен със студения дъх на сняг, чува далечните звуци от движението по магистралата, които ту се засилват, ту отслабват, вижда тихата луна над върховете на дърветата и чувства, че ѝ е трудно да понесе тишината. Някъде там долу е отговорът и от простотата на това заключение ѝ се завива свят. Тя се обръща и си отива вкъщи. Докато минава покрай ресторанта замижава, за да не вижда мястото.

* * *

Мартин е буден, когато тя се прибира. Седи на фотьойла в тъмния хол, свит и полуоблечен, като разтревожен родител.

Тя отбелязва наум, че брадата му наистина е пораснала, и се пита дали изобщо се е бръснал, откакто Магда изчезна.

Сяда на дивана точно срещу него, включва лампата и зачаква обвинението му. Скоро ще го чуе. Както винаги той за пореден път ще заговори дали е „разумно“ от нейна страна да обикаля така през нощта.

Както обикновено тя ще се зарадва на неговото избухване. На това, че той изобщо спори, че изразява гласно някаква емоция, каквато и да е, че показва признаци на живот. Затова го моли да почака, отива да направи чай и пали свещ. После отново сяда на дивана.

– Какво мислиш, че ще намериш вън? – пита я той спокойно.

– Имам нова идея.

– Обясни. Слушам те.

Оса сръбва от чая.

– Започнах да мисля по нов начин – започва тя. – Мисля, че липсата на знаци сама по себе си е знак. Знаеш как черната дупка поглъща всичко, дори светлината. Никаква информация не може да излезе оттам. Вече мисля за мястото, където е тя, като за черна дупка.

Той изглежда скептичен. Тя продължава:

– Затова обикалям, за да видя дали ще усетя притегателната сила.

Той я наблюдава известно време, преди да каже:

– Звучиш изненадващо неясно, нетипично е за теб.

– Не съм сигурна дали е толкова неясно. Всичко, което се случи през последните шест месеца, е толкова невероятно, че според мен има вероятност да стане още нещо невероятно. Задействани са големи сили. Мисля, че ако мина край мястото, където е тя, може би ще разбера. Може би ще го усетя.

После тя замлъква и поглежда Мартин, който се е обърнал към прозореца, докато е говорила, като че да изпита нейната теза, да види дали ще усети някаква притегателна сила отвън. Изглежда, не му се удава. Когато отново се обръща към нея, видът му е все така угрижен.

Оса отпива от чая. Установява, че е изстинал, и си задава въпроса от колко време всъщност разговарят. Както обикновено напоследък, когато не може да прецени времето, тя изпитва неприятно усещане, но го потиска. Наблюдава Мартин и се опитва да си спомни за какво са говорили. Не успява и това, че е изгубила нишката, ѝ се струва добър знак. Нали е решила, че всичко, което отвлича мисълта ѝ в неочаквана посока, е хубаво – след като толква други хрумвания са припламнали и угаснали, без да я отведат до Магда. Разговор, който тръгва по нови пътища, е добър, защото може да даде нови идеи.

Щом Оса вижда, че е изгубила връзката с него – както в последно време винаги се случва рано или късно, – тя оставя чашата, изключва лампата, навлича палтото си и отново излиза навън, в мрака.

Някой трябва да свърши тази работа. Очевидно няма да е полицията, нито пък Мартин. Какъв друг избор има, освен да се заеме сама? Едва когато стига до мястото си в гората, тя се сеца, че е изгасила светлината в хола, въпреки че Мартин е там.

* * *

Оса седи на дивана посред нощ, оглежда стаята и мъртвите предмети наоколо. Мебелите са на същите места като преди, сякаш не е станало нищо особено. Погледът ѝ спира върху късата бяла стена, пребойдисана по време на Валпургиевите нощи. Сега тя отново си задава онези въпроси и усеща как това ѝ дава сили в издирването на отговора. Така още има надежда, че може би ще намери някакъв, какъвто и да е... В

най-лошите моменти Оса няма енергия да търси и попада под тежестта на случилото се, сякаш е затисната в леглото от цялата тази мъка.

Тя размишлява, напруга се и това я обвива с тънък предпазен слой. Активна е и това само по себе е защита: къде е бил той, докато е боядисвала онази стена? На работа? Или е безработен? В дома си ли е бил, когато тя е потапяла четката в кофата? Къде е оформял своя план?

Слоят обаче се пропуква. Ровейки в миналото, тя си спомня, че е имало известно време преди това, когато на теория всичко е можело да бъде предотвратено. Докато Оса е прокарвала валяка нагоре и надолу по стената, него го е имало. Имало го е, докато е почиствала от паркета капка блажна боя, докато си е миела ръцете. Готов да действа. Оса осъзнава, че съжалява, задето сама е боядисала онази стена, вместо да наеме бояджия. Защото да има майстор у дома три денонощия, преди Магда да изчезне, би било много интересна следа.

Тя усеща познатия позив за повръщане и трябва да напусне стаята. Излиза навън сама в студената утрин. Още е тъмно, но на хоризонта светлее розова нишка. Заскрежената трева блести, а Оса едва забелязва това. После забелязва, че едва го е забелязала. Че всичко, което обикновено се възприема като красиво, сега изглежда заплашително, защото я подтиква да чувства, а целта е да не изпитва чувства. Както онзи ден, когато Мартин беше забравил кафеарката включена и цялата кухня се изпълни със силното уханье на кафе, варено часове наред. Тогава тя внезапно си спомни двустайния си апартамент в Йердет и нощните посещения на Мартин. Топлите му целувки, неговите опитни, спокойни, но решителни гласъци под душа, докато съквартирант ката ѝ спеше наблизо. Как после седяха на перваза, увити в одеяла, и си поделяха цигарите, докато на вън валеше сняг. Този спомен беше толкова жив, че я изплаши.

Сега тя стои на пътя и гледа през прозорците на къщите.

Докато семействата спят, празнично украсените стаи ги чакат. Коледните елхи с червените стъкле ни топки, подаръците отдолу, свещите по клоните, запалени през нощта. И ароматите вътре – тя знае точно как ухае преди Коледа – на елхови иглички, на сапун и на храната, приготвена предишния ден. Всички тези неща ѝ напомнят за живота с Магда.

Тя стои като хипнотизирана и гледа през прозорците на съседите, докато опитва думите. Беше почти готова да ги каже през последните няколко дни: че иска това да се случи. Това, от което се страхува най-много. Телефонът може да позвъни сега и да донесе новината. Още малко и тя ще предпочита да научи, дори да е станало по най-лошия начин. Защото през последните няколко дни отново ѝ беше много тежко. Сега нещо в нея се подготвя да се откаже. Не знае как ще протече чисто формално, но нещо в нея желае това.

Може би то започна, когато Оса най-накрая последва съвета на Мартин да потърси ангелски блогове в интернет. И веднага разбра, че тяхната мъка не може да се сравни с нейната. Може би не беше по-малка, но беше различна.

Блогърките пишеха за „работата върху мъката“, на която се посвещаваха, за да продължат с живота си. Дори само това беше съществена разлика. Самата тя бе прикована към пода в килия за изтезания и не можеше да помръдне, камо ли да „работи върху мъката си“, нима Мартин не разбираше това? Очевидно не, което едновременно я ядосваше и натъжаваше. Той стоеше зад нея, наблюдаваше я как чете и като че очакваше тя да го прегърне от благодарност, че ѝ е показал този източник на утеха. Единственото, което Оса виждаше обаче, бяха жени, полагащи усилия да продължат живота си, да се отдалечат от преживения ужас. Накрая се почувства принудена да се обърне към него и да го попита дали той се отъждествява с това. И получи само втрещен поглед, без нито една дума. Накрая тя каза:

– Нито се боря да продължа напред, нито се мъча да избягам от нещо. Това е проблемът, по дяволите! Опитвам се да се върна назад. Към онази нощ, за да видя нещо ново, за да разбера. Погледни ме, отговори ми! Кое по-точно е общото между нашата и тяхната ситуация? Моето дете е живо, техните са мъртви. Те знаят нещо конкретно, затова могат да започнат да скърбят.

Той не каза нищо, както обикновено предизвикателно безпомощен.

Накрая тя излезе от стаята, а Мартин се оттегли в кабинета.

Онази нощ тя отново сънува мазето. Този път стаята беше необичайно малка и вътре нямаше ни какъв въздух, така че когато най-накрая откри Магда в един ъгъл, беше твърде изтощена от липсата на кислород, за да ѝ помогне. Въпреки усилията, които полагаше, Оса не можеше да достигне до нея, до момичешките ръчички.

Когато се събуди, стана от леглото и веднага из тича в банята.

Последваха много мрачни денонощия. Дните прекарваше в леглото, нощите – навън в тъмното. Вървеше, търсеше, мислеше, плачеше. Това правеше нощите малко по-поносими от дните.

Мъчителни часове. Оса притискаше ушите си с ръце, понякога крещеше във възглавницата, бродеше от стая в стая, откриваше, че мирише лошо. Обмисляше дали да не се изкъпе, но решаваше да не го прави. Пишеше по малко, но изхвърляше всичко. Това бяха само думи върху хартия, дребни само съжалителни писания, отдалечаващи я от работата, която трябваше да свърши.

Мартин стоеше настрана с изключение на една сутрин, когато ѝ занесе закуска. Тогава тя го удари за пръв път. Разбира се, веднага съжали, но в същото време трябваше да постави определени граници. Погледът му, изпълнен със съчувствие, беше онова, което я накара да побеснее.

Когато той стигна до леглото, тя го зашлеви с изпъната длан, така че той изпусна табличката на пода и чаят оплиска цялата стена. Ударът отекна в стаята, докато той стоеше неподвижно и изглеждаше смяян.

– Какво правиш?

Самата тя беше изумена и търсеше обяснение.

После каза, че той е виновен за изчезването на Магда. Може би беше малко пресилено. Той обаче не изглеждаше засегнат. Само я погледна и смотолевя нещо недоловимо, преди да си отиде.

Понякога тя си мисли, че е великодушно от негова страна да не се противопостави нито веднъж. В същото време загрижеността му я подлудява, толкова е безформена. Той е като полицаите – объркан и неспособен да действа. Тя поне има енергия понякога. Онова, с което не може да се справи, е неговото блуждаещо изражение. Понякога той изглежда така, сякаш не разбира какво е станало. Тя му го каза още в началото на връзката им – че понякога я дразни, защото сякаш му липсва способността да се натъжава истински.

Сега тя пак седи на дивана и гледа стената, която боядиса три дни преди Магда да изчезне.

Отново е поразена от иронията в това, че макар да е специалист по мъката, не успява да се справи с нея. Опитва се да си спомни собствените си съвети, но не може да ги приеме сериозно. Какво е знаела тогава, когато е наставлявала другите в „Св. Йо ран“, облегната назад във фотьойла? Не се срамува, но е изпълнена с гняв, защото хората знаят твърде малко. Тя също, преди да я сполети 3 май.

Сега всичко е с главата надолу. Тя се мята между различни състояния. В един момент иска Магда да е мъртва, за да не страда повече. В следващия миг се надява да е жива, за да може да я види отново. Това лутане я изтощава.

Освен това ги има и мрачните разсъждения, кои то понякога са също толкова задушавачи, колкото и мислите за случилото се с Магда. Оса се чуди каква е била самата тя като майка. Потъва в безкрайни самокритични анализи, които я стискат за гърлото с часове: нали Магда искаше да бъде сама, когато се отдръпна? Нали искаше от майка си повече пространство? Или?

Дали не трябваше да е по-мека в опитите си да я формира?

Има и спомени, които не ѝ дават мира. Например, когато Магда беше малка и се опитваше да се покатери в леглото им през нощта, а Оса не ѝ позволяваше. Толкова странна ѝ се струва сега системата за награждаване – залепваше звездички за всяка нощ, през която Магда успяваше да заспи сама.

Тя опитва да се оправдае, като си припомни какво е искала да постигне с всички тези правила, но е трудно.

Магда *беше* различно дете, *невинаги* беше лесно да я разбереш. Още като малка бе предпазлива и уплашена. Но и упорита, с труден характер. Понякога Оса си мисли, че по някакъв странен начин Магда е знаела, че ще ѝ се случи нещо ужасно. Това би обяснило тъмната ѝ страна, видима още от началото. Например, когато тръгна на предучилищна, всичките ѝ съученици весело помахаха за довиждане на родителите си сутринта, а тя накара Оса да остане чак до обяд. Каза, че се страхува от другите деца. Страхуваше се от учителката, от училищния двор, от всичко.

– Някои от нас се раждат такива – обясни биологът Мартин онази вечер, когато Оса му разказа какво е станало в училището.

Така уби два заека с един куршум: едновременно изтъкна, че двамата с Магда имат много специална връзка и че характерът не се променя. Две неща, за които знаеше, че ще я провокират. Никога не пропускаше възможност да я клъвне. Кога се промени той? Тя знаеше, че това е станало много преди изчезването на Магда, но защо?